

Lunds universitet
Ekonomihögskolan
Nationalekonomiska institutionen

Den internationella handelns påverkan på jämställdhet

NEKH01 Kandidatuppsats -15 hp
Författare: Kerstin Nguyen
Handledare: Fredrik Sjöholm
2013-05-28

Sammanfattning

Könsdiskriminering förekommer i dagens samhälle. I regel har kvinnor runt om i världen lägre inkomst än män. Olikheter inom utbildning på olika nivåer kvarstår fortfarande och större delen av världens analfabeter är kvinnor. På senare tid har nationalekonomer som forskar inom ämnesområdet internationell handel även uppmärksammat genusaspekten.

Studien har fokuserat på hur jämställdhet påverkas av handelsliberalisering. Detta genom att undersöka förhållandet mellan varuhandel och jämställdhet i världen under åren 2001 och 2011 samt förhållandet mellan tjänstehandeln och jämställdhet under år 2011. Studien utgår från teorin att ett generellt samband mellan variablerna existerar. I variabeln jämställdhet har måtten sysselsättningsdeltagande, löneskillnader, utbildning och egenmakt valts.

Resultatet av studien visar att existensen av ett generellt samband inte går att finna. Undantagsvis för analysen av utbildning på grundnivå och utbildning på högstadie- och gymnasienivå som visar på ett starkare samband i förhållande till övriga jämställdhetsmått. Bevisen är dock för svaga för bedömning av att handelsliberalisering påverkar jämställdhet positivt. Slutsatsen är att öppenhet av handel inte leder till jämställdhet under dessa år.

Nyckelord: internationell handel, handelsliberalisering, jämställdhet, könsdiskriminering, löneskillnader

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Syfte och frågeställning.....	2
1.3 Avgränsningar	2
1.4 Data.....	3
1.5 Disposition.....	3
2. Metod.....	5
2.1 Pearsons korrelationskoefficient.....	5
2.2 Determinationskoefficienten	6
3. Teori	7
3.1 Utbuds- och efterfrågemodellen.....	7
3.2 Gary Beckers diskrimineringsteori	8
3.3 Heckscher-Ohlin-Samuelsommodellen	8
3.4 Internationell handel ur ett feministiskt perspektiv	9
4. Tidigare forskning.....	10
5. Analys och resultat.....	12
5.1 Sysselsättningsdeltagande.....	12
5.2 Lön	13
5.3 Utbildning	14
5.3.1 Grundskolenivå	14
5.3.2 Högstadiе- och gymnasienivå	15
5.3.3 Högre nivå	16
5.4 Empowerment.....	17
5.5 Ytterligare resultat	18

6. Diskussion	19
6.1 Metoddiskussion	19
6.2 Resultatdiskussion	20
7. Slutsatser	21
8. Referenser	22
Bilaga 1	24
Bilaga 2	26
Bilaga 3	27
Bilaga 4	33
Bilaga 5	35

LISTA PÅ DIAGRAM OCH TABELLER

Diagram 1.1: Handelns påverkan på jämställdhet i världen med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011.	12
Diagram 1.2: Handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011.	24
Diagram 1.3: Handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011.	24
Diagram 1.4: Handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011.	25
Diagram 1.5: Handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011.	25
Diagram 2.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med löneskillnader som mått på jämställdhet, år 2010.	13
Diagram 2.2: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med löneskillnader som mått på jämställdhet, år 2010.	26
Diagram 2.3: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med löneskillnader som mått på jämställdhet, år 2010.	26
Diagram 3.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011.	14
Diagram 3.2: handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011.	27
Diagram 3.3: handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011.	27
Diagram 3.4: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011.	28
Diagram 3.5: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011.	28
Diagram 4.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011.	15
Diagram 4.2: handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011.	29

Diagram 4.3: handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011	29
Diagram 4.4: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011	30
Diagram 4.5: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011	30
Diagram 5.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011	16
Diagram 5.2: handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011	31
Diagram 5.3: handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011	31
Diagram 5.4: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011	32
Diagram 5.5: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011	32
Diagram 6.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011	17
Diagram 6.2: handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011	33
Diagram 6.3: handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011	33
Diagram 6.4: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011	34
Diagram 6.5: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011	34
Tabell 1: Kännetecken på Pearsons värden på korrelationskoefficienten	6
Tabell 2: lista på länder i undersökningen för åren 2001, 2010 och 2011 med inkomstindelning	35

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Det har länge diskuterats kring aspekten jämställdhet och det har uppmärksammats att skillnad mellan män och kvinnor finns i världen. I jämförelse med män har kvinnor i regel färre möjligheter att förvärva högre utbildning och arbetslivserfarenhet som är kvalifikationer för vävlönade jobb (Korinek, 2005). De Förenta Nationernas konferenser under 80- och 90-talet samt feministisk aktivism har lett till att engagemanget för jämställdhet mellan män och kvinnor, så kallad *gender mainstreaming* blivit allt vanligare bland verksamheter och institutioner (Çagatay, 2005).

Omkring två tredjedelar av världens 775 miljoner vuxna analfabeter utgörs av kvinnor. I allmänhet erhåller kvinnor enbart 20 % av de nationella riksdagsplatserna (Musseli & Zarilli, 2012). 22.3 % av den manliga populationen över 15 år är syssloslösa, medan den kvinnliga populationen över 15 år når en sysslolöshet på nära 50 %. När kvinnor väl hittar ett jobb erhåller de oftast lägre löner och sämre förmåner än män i liknande positioner (Musseli & Zarilli, 2012). Lönediskriminering är mer vanligt förekommande i afrikanska och sydöstasiatiska utvecklingsländer jämfört med utvecklade länder (United Nations, 2011).

Relationen mellan internationell handel och jämställdhet har blivit allt mer uppmärksammat. Handelsliberalisering anses påverka män och kvinnor på olika sätt då deras ekonomiska och sociala roller, kvalifikationsnivå samt resursförutsättningar skiljer sig åt (United Nations, 2011; The World Bank, 2004). På grund av diskriminering inom exempelvis utbildning, inkomst, lån och teknologi tenderar kvinnor att påverkas mer negativt än män (United Nations, 2011). Däremot har studier visat att internationell handel leder till ökad konkurrens mellan företag, vilket i sin tur kan leda till minskad löneklyfta mellan män och kvinnor (Korinek, 2005; The World Bank, 2004; United Nations, 2011). Detta genom att fler anställningsmöjligheter skapas för kvinnor, främst inom exportsektorn (The World Bank, 2011). Även liberalisering av utländska direkta investeringar har bidragit till

ökad kvinnlig sysselsättning och större andel betald anställning för kvinnor (UNRISD, 2005).

Trots att kvinnors sysselsättningsdeltagande generellt sett har ökat arbetar de fortfarande inom områden med bristande socialt skydd och dåliga anställningsförhållanden, främst inom jordbruks- och servicesektorn (United Nations, 2011).

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken påverkan handel har på jämställdhet. Fokus ämnas utifrån ekonomisk teori att läggas på sambandet mellan länders handelsliberalisering och jämställdhet. Genom en empirisk analys kommer följande frågeställning att undersökas:

- Leder öppenhet av handel till jämställdhet?

Diskussion om tänkbar koppling mellan variablerna begrundas på resultatet av ovanstående fråga.

1.3 Avgränsningar

Datortillgång på handel är uppdelad i varuhandel och tjänstehandel. Båda kategorier kommer att användas i studien. Däremot kommer varuhandel att ligga till grund för studiens huvudsakliga analys, då den är av högre intresse. Eftersom inget definitivt mått för jämställdhet finns kommer studien att använda sig av lämpliga och datortillgängliga mått. De utvalda måtten är som följer: kvinnors sysselsättningsdeltagande i förhållande till mäns sysselsättningsdeltagande, löneskillnad mellan män och kvinnor, kvinnors utbildningsgrad i relation till mäns utbildningsgrad på primär, sekundär och tertiär nivå samt antal riksdagsplatser som utgörs av kvinnor i jämförelse med män. I studien representeras 177 länder, se bilaga 5. På grund av bristande underlag för vissa länder har varje enskild observation av

respektive jämställdhetsmått inte inkluderat alla 177 länder. Följaktligen avser uppsatsens slutsatser endast länder med datortillgång för belysta mått.

1.4 Data

Uppsatsen har använt sig av litteratur i form av tidsskrifter. Höga krav beträffande vetenskaplighet har ställts på litteraturen. De har även högt anseende inom ämnesområdet. Med den anledningen bedöms litteraturens pålitlighet vara av hög grad.

Huvudsakligen har statistiskt material hämtats från Världsbanken (The World Bank, 2013). Materialet består av data för länders statistik över varuhandel åren 2001 och 2011, tjänstehandel år 2011 och kvinnlig sysselsättningsdeltagande åren 2001 och 2011. Data för handel är en kvot mellan summan av export och import och bruttonationalprodukt, $(X+M)/BNP$. Data för sysselsättningsdeltagande är en kvot mellan kvinnors sysselsättningsdeltagande och mäns sysselsättningsdeltagande. Måttet är angivet i en skala mellan 0 och 100, där 0 anger icke-jämställdhet och 100 full jämställdhet. Källans material bedöms som trovärdig.

Data för löneskillnad år 2010 är hämtade från Internationella arbetsorganisationen (ILO, 2013). Materialet visar löneklyftan mellan män och kvinnor, det vill säga hur mycket kvinnors lön skiljer sig åt i förhållande till mäns lön. Ju lägre siffra på löneklyftan, desto högre jämställdhet. Materialet bedöms som tillförlitligt. Statistik från Human Development Index (HDI, 2013) berör kvinnors empowerment för åren 2001 och 2011. Dess material bedöms som trovärdigt. Empowerment är angiven i en skala mellan 0 och 100, där ett högt tal indikerar högre jämställdhet.

1.5 Disposition

I kapitel två redovisas vilken metod som har använts i studien. För att förstå datamaterial, analys och slutsatser kommer kapitel 3 redogöra för uppsatsens valda ekonomiska teori. I kapitel 4 ges en kort överblick av tidigare litteratur inom

ämnesområdet. Detta för att läsaren skall ges en god överblick över ämnesområdet. Därefter redovisas i kapitel 5 den empiriska undersökningens resultat, följt av kapitel 6 där sammanfattning och diskussion av resultatet redogörs. Avsnittet kommer även dra paralleller till tidigare undersökning av ämnet. Kapitel 7 avslutar uppsatsen med slutsatser och reflektioner.

2. Metod

I analysen gjordes en korrelationsanalys genom skattningar på Pearsons korrelationskoefficient och determinationskoefficienten. Analysen är baserad på data för handel och för olika mått på jämställdhet. Resultaten har sammanställts i diagram och anges i avsnitt 5. Nedan ges en kort beskrivning av måtten.

2.1 Pearsons korrelationskoefficient

För att undersöka om det finns ett samband mellan handel och jämställdhet användes Pearsons korrelationskoefficient. Koefficienten är ett numeriskt mått på styrkan och riktningen mellan de givna variablerna. Det kan uträknas genom följande modell:

$$r(X, Y) = \frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2 \sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{Y})^2}}$$

X_i, Y_i = individuella observationer

\bar{X}, \bar{Y} = medelvärden för variablerna X och Y

n = stickprovsmängd

Koefficientvärdena kan variera mellan -1 till +1, där -1 anger en perfekt negativ korrelation, +1 anger en perfekt positiv korrelation och 0 påvisar att inget samband existerar mellan variablerna. Ju starkare samband variablerna har, desto större chans är det att koefficientvärdet närmar sig -1 eller +1 (Devore, 2012; Sundell, 2010).

Tabell 1 visar en generell mall som kan följas vid tolkning av resultat.

Tabell 1: Kännetecken på Pearsons värden på korrelationskoefficienten.
Källa: <http://www.statstutor.ac.uk/resources/uploaded/pearsons.pdf>

Pearsons värde på korrelationskoefficienten	Kännetecken
0.000 – 0.190	Liten korrelation, om ingen alls
0.200 – 0.390	Svag korrelation
0.400 - 0.590	Måttlig korrelation
0.600 – 0.790	Stark korrelation
0.800 – 1.000	Väldigt stark korrelation

2.2 Determinationskoefficienten

Detta mått, även betecknad som R^2 eller R^2 , visar hur mycket av variationen i den beroende variabeln som förklaras av den oberoende variabeln. Dess värde varierar mellan 0 och 1, där ett högt värde indikerar ett starkare samband.

Determinationskoefficienten räknas ut genom att upphöja Pearsons korrelationskoefficient i kvadrat (Devore, 2012; Sundell, 2010).

3. Teori

Forskningen av förhållandet mellan handelsliberalisering och jämställdhet är ett relativt nytt fenomen. Löneklyftor mellan män och kvinnor ligger till grund för teorin. Hur reducering av löneskillnader leder till jämställdhet kan utifrån ett neoklassiskt perspektiv förklaras med hjälp av tre modeller: *utbuds- och efterfrågemodellen*, *Gary Beckers diskrimineringssteori* och *Heckscher-Ohlin-Samuelson (H-O-S) modellen*. Företeelsen kan även förklaras med en teori ur ett *feministiskt perspektiv*. Nedan presenteras teorierna i given ordning.

3.1 Utbuds- och efterfrågemodellen

Teorin grundad på utbuds- och efterfrågemodellen menar att handelsliberalisering och avreglering av handel gynnar kvinnor mer än män. Enligt modellen säkerställer fackföreningar att löner hålls på en högre nivå än marknadsjämvikten. På så sätt kan de begränsa arbetskraftsutbudet, vilket övervägande är till fördel för den manliga arbetskraften.

”Avreglering” av arbetsmarknaden begränsar fackföreningarnas förmåga att styra utbudet av arbetskraft. Därmed blir det svårt att upprätthålla de höga lönerna. Detta medför en utökning av den totala sysselsättningsnivån, som i sin tur ökar anställningsmöjligheterna för arbetslösa eller så kallade *marginally employed*, arbetare som tjänar under en viss inkomstgräns och som har limiterad tillgång till socialförsäkring. När fackföreningar inte längre kan snedvrider lönenivåerna bör kvinnor erhålla ökade anställningsmöjligheter eftersom de oftast dominerar gruppen *marginally employed* (Çagatay, 2005; Caliendo m.fl., 2012).

Stödjande av institutionalism och feministiska nationalekonomer kritiserar tesens förklaring om att kvinnor befrämjas av politik som stödjer avreglering av arbetsmarknaden (Çagatay, 2005).

3.2 Gary Beckers diskrimineringsteori

Gary Beckers diskrimineringsteori är en annan modell som förklarar hur öppenhet av handel kan minska löneskillnader. I takt med ökad konkurrens kommer det på lång sikt att bli kostsamt för företagen att ha löneklyftor mellan olika arbetsgrupper. Detta på grund av att det sker en ineffektiv allokering av arbetskraft (Çagatay, 2005; Korinek, 2005).

Enligt Becker kan lönediskriminering endast ske i företag inom branscher skyddade från konkurrens. Genom att anställa grupper av arbetstagare som tenderar att råka ut för diskriminering, kan företag erhålla kostnadsfördelar gentemot sina konkurrenter. Eftersom allt fler företag utnyttjar denna möjlighet kommer lönerna efterhand att utjämnas (Çagatay, 2005).

En anledning till att teorin på senare tid blivit populär bland nationalekonomer kan tänkas vara på grund av dess generalitet. Tesen förklarar handelsliberalisering utifrån ett könsperspektiv och kan bortse från skillnaden mellan utvecklade länder och utvecklingsländer (Çagatay, 2005).

3.3 Heckscher-Ohlin-Samuelsonmodellen

Argumentationen för att handelsliberalisering främjar kvinnor mer än män kan även grundas på H-O-S modellen. Teorin menar att öppenhet av handel leder till en reduktion av löneskillnader mellan kvalificerad och okvalificerad arbetskraft. Detta sker genom den generella förutsättningen att utvecklingsländer innehar komparativa fördelar i varor vars produktion kräver okvalificerad arbetskraft. Likaså kommer handelsliberalisering att leda till minskade löneklyftor mellan män och kvinnor, eftersom majoriteten av okvalificerad arbetskraft utgörs av kvinnor (Çagatay, 2005; Korinek, 2005; Schultz, 2006). Detta är inte fallet för utvecklade länder eftersom löneskillnader mellan kvalificerade och okvalificerade istället skulle stiga. Förutsatt att antalet okvalificerade arbetare domineras av kvinnor, innebär det att även löneklyftor mellan kvinnor och män i utvecklade länder skulle tillta (Çagatay, 2005).

Kritik som riktas mot modellen består av att den utesluter aspekten om könsdiskriminering, den del av löneskillnader som inte kan förklaras med hjälp av kvalifikationskillnader och arbetslivserfarenhet eller humankapitalsfaktorer (Çagatay, 2005).

3.4 Internationell handel ur ett feministiskt perspektiv

Feministiska nationalekonomer anmärker på föregående teorigens argument om att kvinnor gynnas av handelsliberalisering och avreglering av arbetsmarknaden. De menar istället att det är den historiska evolutionen som har gett upphov till arbetsmarknadsinstitutioner. Enligt dem är det naivt att tro att hinder mot kvinnor på arbetsmarknaden kan elimineras genom avlägsning av handelsbarriärer. Ur ett feministiskt nationalekonomiskt perspektiv uppmärksammas hur handelspolitik förmedlas genom arbetsmarknadsinstitutioner, maktförhållanden och andra sociala och politiska aspekter. Teorigens kritik mot H-O-S modellen består av att den positiva slutsatsen om välfärd brister när antagandet om full sysselsättning inte längre är gällande. I motsättning till Beckers diskrimineringsteori finner feministiska nationalekonomer att ökad konkurrens kan leda till förstärkt könsdiskriminering likväl dämpad könsdiskriminering (Çagatay, 2005).

4. Tidigare forskning

I detta avsnitt delges läsaren den tidigare forskning som finns inom ämnet.

Förhållandet mellan handel och jämställdhet har uppmärksammats såväl nationellt som internationellt.

Korinek (2005) nämner i sin artikel ett flertal studier som uppgav olika resultat. Den ena studien undersökte utvecklingsländer och utvecklade länder. Resultatet var att sysselsättningen inom produktionssektorn minskade genom ökad handel. En annan studie som gjordes på OECD-länder och icke-OECD-länder fastställde att handelsrelaterade anställningar påverkar kvinnor på ett oproportionerligt sätt. Ytterligare undersökning av mindre utvecklade länder redovisade att handel hade en negativ inverkan på löneklyftor inom sektorer som kräver högutbildade och kvalificerade arbetare. Däremot erhöll en annan undersökning resultatet att ökad handel i de flesta fall leder till en avtagande löneklyfta. Korinek drar slutsatsen att handelsliberalisering ur ett helhetsperspektiv har hjälpt kvinnor i olika delar av världen att erhålla fler sysselsättningsmöjligheter, vilket har stärkt deras politiska och finansiella ställning. Men det förefaller att enbart handel varken kan bidra till mindre löneklyftor eller avlägsna könsdiskriminering mot kvinnor på arbetsplatser.

Studier från 2002, den ena byggd på amerikansk data under perioden 1977-94 och den andra baserad på mexikansk data som sträckte sig över 1987-93, erhöll båda ett resultat på att löneklyftan mellan män och kvinnor inom oligopolistiska branscher minskade i snabbare takt jämfört med vad den gjorde i branscher med hög grad av konkurrens. En liknande studie från 2003 som undersökte Taiwan och Sydkorea mellan 1980-99 fick ett motsatt resultat (The World Bank, 2004).

Banga och Bansal (2009) använder i sin studie om Indien metoden *Social Accounting Matrix (SAM)* för att utreda vilka tjänstesektorer som innehar störst könsdiskriminering. Det visade sig att kommunikationstjänster är den sektor med högst exporttillväxt, men även den med störst skillnad mellan andelen kvinnligt och manligt sysselsatta. Vidare fann de att handel leder till ökad kvinnligt sysselsättningsdeltagande, men även sannolikhet för ökad ojämställdhet. Deras slutsats är att handelsliberalisering kan gynna utvecklingsländer om deras

exportmöjligheter och sysselsättningsmöjligheter stiger. I slutändan avgörs dock effekterna av antalet arbetande kvinnor inom exportsektorn.

I Heyman et al. (2008) har en analys gjorts på hur företagsuppköp och marknadskonkurrens i Sverige påverkar könsfördelningen och löneklyftor mellan män och kvinnor inom företag. Resultatet som erhöles var att vid låg konkurrens leder företagsuppköp till en stigande andel anställda svenska kvinnor inom företag. Inga större skillnader på löneklyftor mellan män och kvinnor hittades. Författarna fann dock att en liten reducering av löneskillnader uppstod vid ökad konkurrens på produktmarknaden. Slutsatsen är att konkurrens leder till dämpad diskriminering mot kvinnor. Utöver detta visade studien att företagsuppköp bidrog till nedskärning av könskillnader inom fördelning av överskott, så kallad *rent-sharing*.

Relationen mellan handel och löneklyftan kan skilja sig beroende på om det är ett utvecklingsland eller ett utvecklat land. Detta på grund av skillnader i handelsmönster, import- och exportvolym, fördelning av konkurrens för import och export inom olika sektorer, kvalifikationsskillnader mellan kvinnlig och manlig arbetskraft, arbetsmarknadspolitik och institutioner, lagar och tillämpning av diskrimineringslagar, hushållsfördelning och kulturella definitioner av könsroller i ekonomin. En del studier visar att handel minskar löneklyftan, medan andra antyder att den ökar på grund av att konkurrens driver arbetsgivare till att hålla en låg kvinnolön (Staveren, 2003).

Det har gjorts empiriska studier i USA som har funnit att när en sektors andel av import överskrider andelen export, sker generellt sett en ökning av löneklyftor mellan lågutbildade och högutbildade och mellan män och kvinnor (Schultz, 2006). En internationell studie redogjorde att handelsliberalisering leder till lägre jämställdhet i kapitalintensiva länder med högutbildad arbetskraft eller länder rikligt med lågutbildad arbetskraft (Gourdon et al., 2008).

5. Analys och resultat

Detta avsnitt börjar med att presentera resultat som behandlar förhållandet mellan handel och jämställdhet under år 2011. Därefter redovisas resultat för analys med inkomstdelning, för diagram se bilaga 1-4. Slutligen ges resultat av analys för liknande statistik under år 2001 och resultat av analys ersatt med tjänstehandel år 2011.

5.1 Sysselsättningsdeltagande

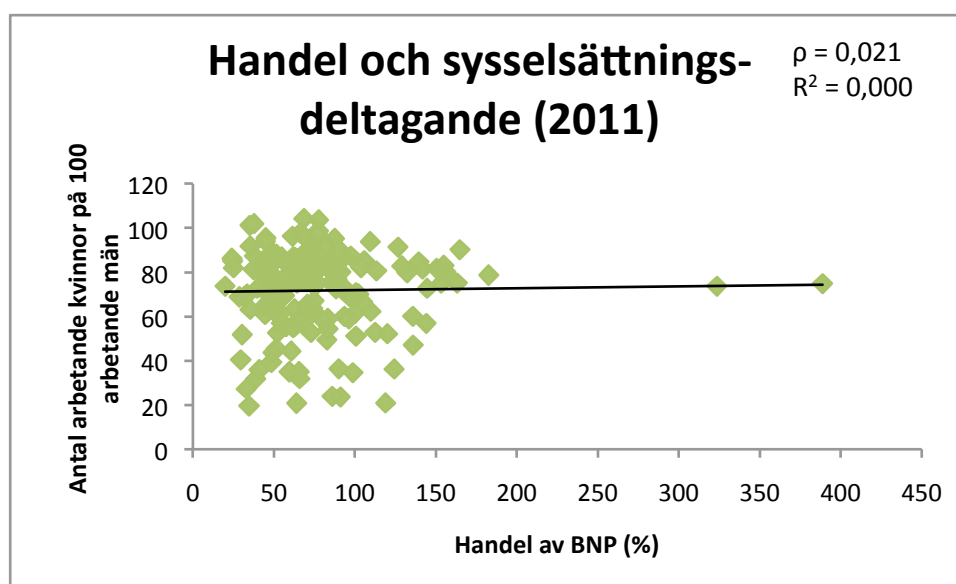

Diagram 1.1: Handelns påverkan på jämställdhet i världen med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 168 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

I diagram 1.1 redovisas hur handel påverkar jämställdhet under år 2011 med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet. Ur diagrammet kan utläsas att det finns länder med hög handel och hög jämställdhet, till exempel Kongo med en handel på cirka 110 % och ett sysselsättningsdeltagande på cirka 94 arbetande kvinnor på 100 arbetande män. Länder med låg handel och låg jämställdhet är exempelvis Pakistan, vars handel uppgår till ungefär 33 % och ett sysselsättningsdeltagande på ungefär 27 arbetande kvinnor på 100 arbetande män. Det framgår i diagrammet att det

även finns länder med hög handel och låg jämställdhet, till exempel Oman där handeln är runt 99 % och sysselsättningsdeltagandet omkring 35 arbetande kvinnor på 100 arbetande män. Macao är ett land med låg handel och hög jämställdhet. Dess handel befinner sig på cirka 24 % och dess sysselsättningsdeltagande på cirka 86 arbetande kvinnor på 100 arbetande män. En korrelationskoefficient, ρ , på 0,021 och en determinationskoefficient på 0,000 indikerar att ett samband saknas.

5.2 Lön

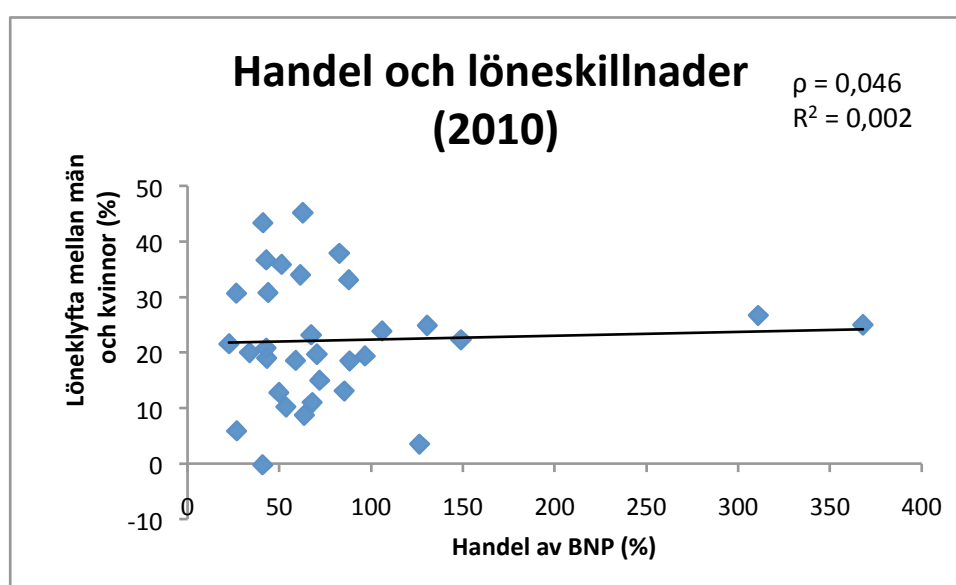

Diagram 2.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med löneskillnader som mått på jämställdhet, år 2010. Anmärkning: 32 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken, ILO

I diagram 2.1 anges med löneskillnader som mått på jämställdhet effekten av handel på jämställdhet under år 2011. Ur diagrammet framgår att det finns länder med hög handel och hög jämställdhet och länder med låg handel och låg jämställdhet. Exempel enligt föregående ordning är Turkiet, med en handel runtomkring 126 % och en löneskillnad mellan män och kvinnor omkring 4 % och Armenien, vars handel uppgår till cirka 27 % och en löneskillnad på cirka 31 %. Schweiz är ett exempel på ett land med hög handel och låg jämställdhet. Dess handel befinner sig runt 83 % och dess löneskillnad runt 38 %. Det finns även länder med låg handel och hög jämställdhet, till exempel Azerbajdzjan med en handel på ungefär 27 % och en löneskillnad på

ungefär 6 %. Utifrån korrelationskoefficienten på 0,046 och determinationskoefficienten på 0,002 kan konstateras att ett samband mellan variablerna saknas.

5.3 Utbildning

5.3.1 Grundskolenivå

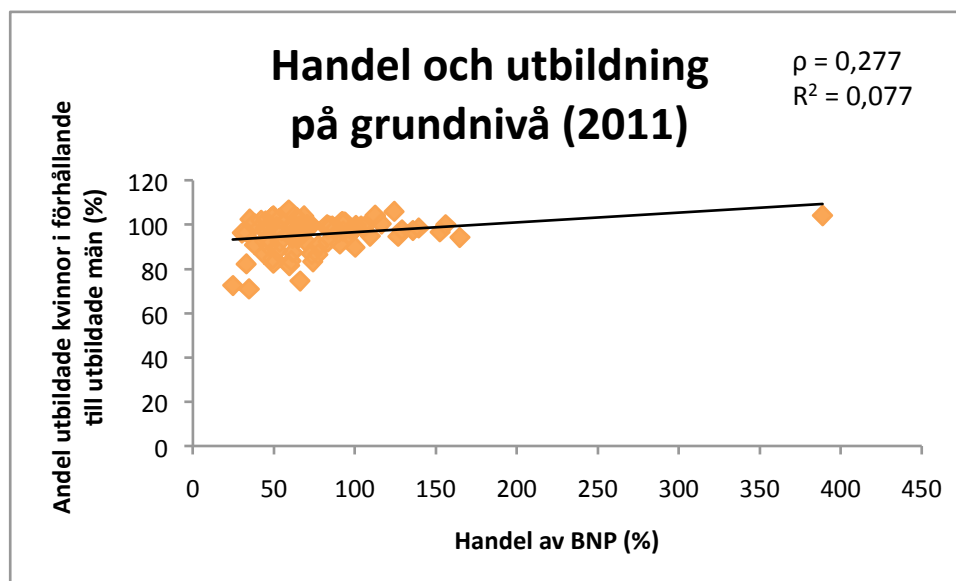

Diagram 3.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 91 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

Diagram 3.1 redovisar vilken inverkan handel har på jämställdhet år 2011 med grundskoleutbildning som mått på jämställdhet. Länder med hög handel och hög jämställdhet är till exempel Marshallöarna med en handel på cirka 101 % och en utbildning på cirka 99 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män. Det finns även länder med låg handel och hög jämställdhet, exempelvis Centralafrikanska republiken med 25 % i handel och 73 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män. Värdena på korrelationskoefficienten på 0,277 och determinationskoefficienten på 0,077 indikerar att det finns ett svagt positivt samband mellan variablerna.

5.3.2 Högstadiе- och gymnasienivå

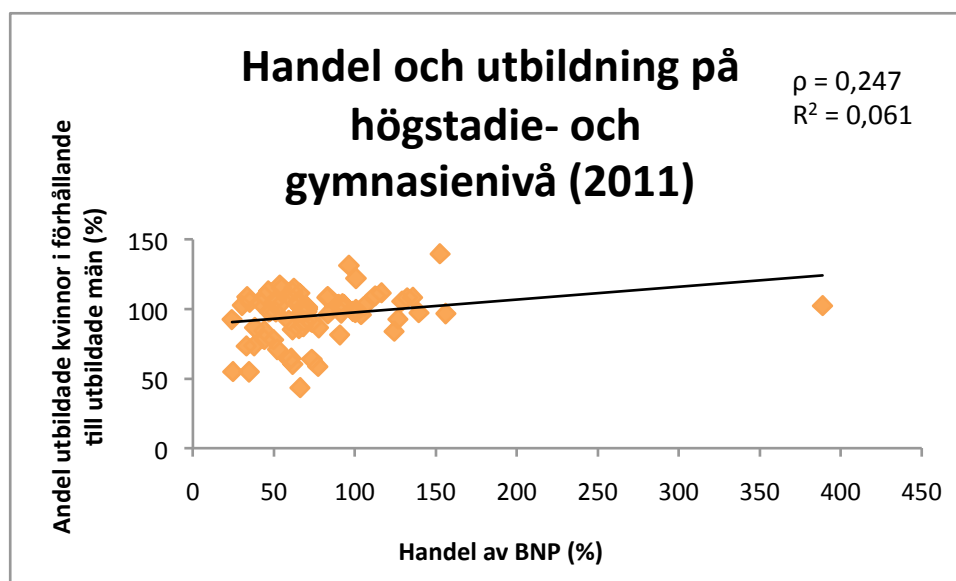

Diagram 4.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med högstadiе- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 77 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

Diagram 4.1 illustrerar hur handel påverkar jämställdhet år 2011 med utbildning på högstadiе- och gymnasienivå som mått på jämställdhet. Swaziland är exempelvis ett land med hög handel, cirka 100 % och hög jämställdhet med cirka 97 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män. Likaså finns länder med låg handel och låg jämställdhet, till exempel Centralafrikanska republiken med 25 % i handel och 55 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män. Chad, vars handel uppgår till ungefär 66 % och utbildningsgrad till ungefär 44 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män, är ett land som påvisar hög handel och låg jämställdhet. Givet korrelationskoefficientvärdet på 0,247 och determinationskoefficientvärdet på 0,061 framgår att en svag positiv korrelation finns mellan variablerna.

5.3.3 Högre nivå

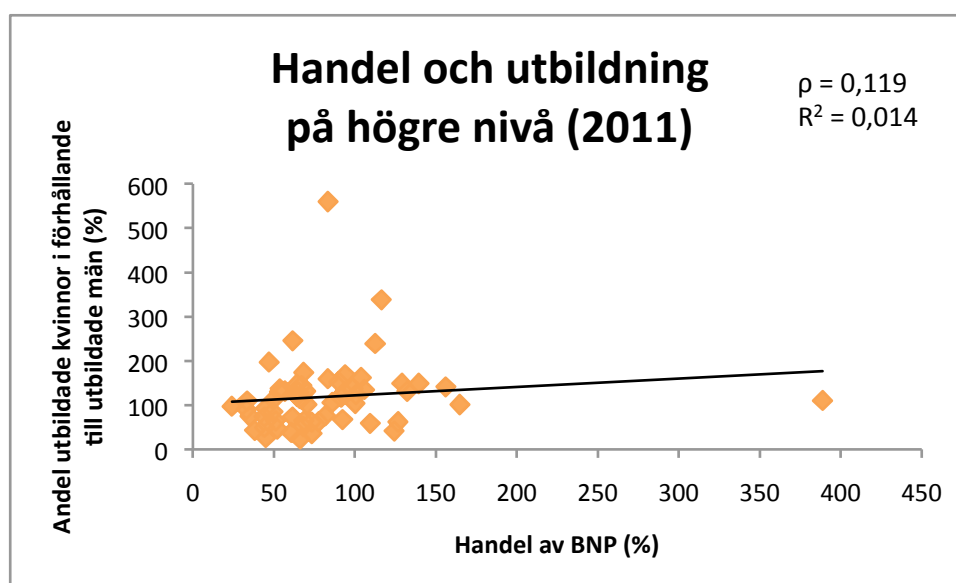

Diagram 5.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 62 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

I diagram 5.1 presenteras vilken effekt handel har på jämställdhet med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet under år 2011. Med hänsyn till diagrammet kan utläsas att vissa länder innehar hög handel och hög jämställdhet, medan andra visar ett resultat på låg handel och låg jämställdhet. Exempel enligt given följd är Swaziland med en handel runt 100 % och en utbildningsgrad runt 104 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män och Etiopien vars handel uppgår till cirka 38 % och cirka 43 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män. Det finns länder med hög handel och låg jämställdhet, till exempel Guinea med en handel runtomkring 74 % och en utbildningsgrad runtomkring 36 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män. Macao är ett land som påvisar låg handel och hög jämställdhet. Dess handel befinner sig runt 24 % och dess utbildningsgrad runt 98 % utbildade kvinnor i förhållande till utbildade män. Inget samband tycks finnas mellan variablerna, då korrelationskoefficienten har ett värde av 0,119 och determinationskoefficienten ett värde av 0,014.

5.4 Empowerment

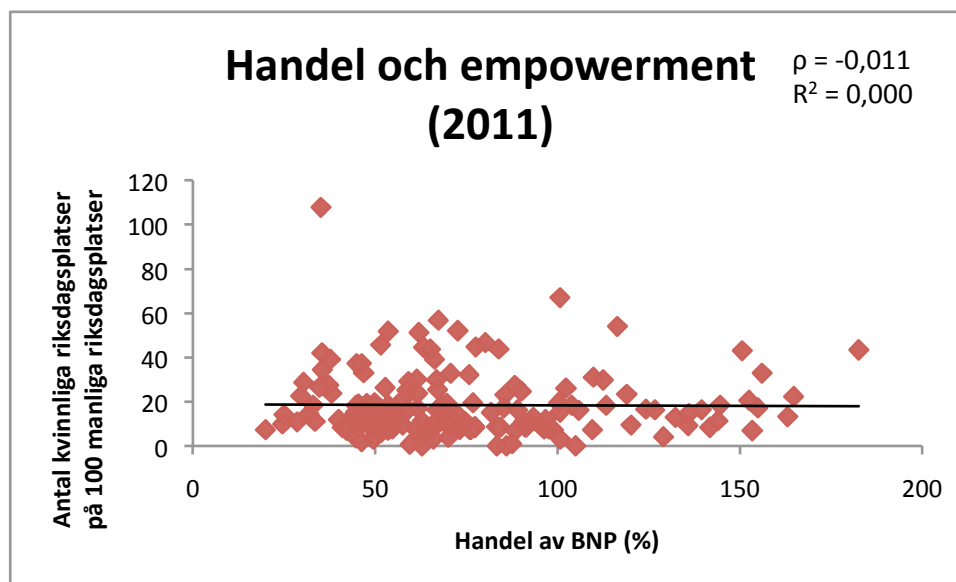

Diagram 6.1: handelns påverkan på jämställdhet i världen med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 168 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken, HDI

Diagram 6.1 är en illustration av vilken inverkan handel har på jämställdhet för år 2011 med empowerment som mått på jämställdhet. Kirgizistan med en handel på cirka 101 % och empowerment med cirka 67 kvinnliga riksdagsplatser på 100 manliga riksdagsplatser är ett land som visar hög handel och hög jämställdhet. Ett land med motsatt resultat, det vill säga låg handel och låg jämställdhet är Brasilien, vars handel uppgår till ungefär 20 % och empowerment med ungefär 7 kvinnliga riksdagsplatser på 100 manliga riksdagsplatser. Det finns länder som visar hög handel och låg jämställdhet och länder påvisande låg handel och hög jämställdhet. Exempel efter rådande ordning är Marshallöarna med en handel runt 101 % och empowerment med omkring 3 kvinnliga riksdagsplatser på 100 manliga riksdagsplatser och Rwanda med cirka 35 % i handel och cirka 108 kvinnliga riksdagsplatser på 100 manliga riksdagsplatser i empowerment. Låga värden på korrelationskoefficient, $-0,011$ och determinationskoefficient, $0,000$ fastställer att variablerna är okorrelerade.

5.5 Ytterligare resultat

I bilaga 1-4 framgår av diagrammen för sysselsättningsdeltagande, lön, utbildning på högre nivå och empowerment att ett samband mellan handel och jämställdhet saknas oavsett inkomstindelning. Det framgår ur diagrammen på låginkomstländer och lägre medelinkomstländer för utbildning på grundnivå att sambandet mellan handel och jämställdhet är starkare än för övriga inkomstgrupper. Det verkar även finnas ett starkare samband mellan handel och jämställdhet för alla inkomstgrupper förutom låginkomstländer för utbildning på högstadie- och gymnasienivå.

Då korrelationsanalysen för totala antalet länder i observationen av varje enskilt jämställdhetsmått gav låga värden på korrelationskoefficienten och determinationskoefficienten, bortsågs vidare korrelationsanalys på länder inom samtliga inkomstindelningar.

Studien byggd på data för varuhandel och mått på jämställdhet under år 2001 och studien baserad på tjänstehandel och mått på jämställdhet under 2011 gav låga korrelationsvärden. Därav har sammanställningen av resultatet inte inkluderats. I det senare fallet fanns endast datortillgång för sysselsättning, utbildning på grundnivå, utbildning högstadie- och gymnasienivå, utbildning på högre nivå och empowerment .

6. Diskussion

Syftet med uppsatsen har varit att granska om öppenhet av handel leder till jämställdhet, vilket är uppsatsens frågeställning. Avsnittet inleds med en metoddiskussion och avslutas med en diskussion av resultatet som redovisades i föregående avsnitt.

6.1 Metoddiskussion

Val av metod och data har begränsats då uppsatsen tillkommit under en relativt kort tidsperiod. Av den orsaken är det viktigt att redovisa hur metod och data kan ha påverkat resultatet. Använd statistik är insamlad av andra än författaren, det vill säga sekundärdata. På grund av detta tillkommer vissa begränsningar.

Det råder osäkerhet kring insamling av data. Förutom detta var data för alla variabler långt ifrån heltäckande. Lönestatistiken år 2011 fanns endast tillgänglig för 32 av 177 länder. Det finns även brister för statistik över utbildning på de tre olika nivåerna under år 2011. Tillgänglig data för utbildning på grundnivå fanns endast för 91 av 177 länder. För data över utbildning på högstadie- och gymnasienivå fanns enbart data för 77 av 177 länder och för utbildning på högre nivå fanns bara statistik för 62 av 177 länder. Gällande material för sysselsättning och egenmakt år 2011 fanns data för 168 av 177 länder. Trots högt antal i jämförelse med övrig statistik kan resultatet ha påverkats av det bristande underlaget.

Studien begränsas ytterligare av att studien enbart analyserar handel och jämställdhet under år 2010 för löneskillnad och åren 2001 och 2011 för resterande jämställdhetsmått. Data för varuhandel och tjänstehandel för åren 2010 och 2011 har hämtats från Världsbanken, vilka i sin tur bygger på andra källor. Ökad risk för felkällor finns trots bedömd pålitlighet av dessa källor.

6.2 Resultatdiskussion

Analysen visar att det generellt sett inte finns någon koppling mellan länders öppenhet av handel och jämställdhet. Ur studien framgår att det finns öppna länder med låg jämställdhet, likväl öppna länder med hög jämställdhet. Varje enskild analys exemplifierades inte av länder med ständigt utmärkande resultat. Därav kunde inget samband om dominerande land eller länder fastställas.

Med undantag för analysen av utbildning på grundnivå och högstadie- och gymnasienivå som framgick i diagrammen 3.1 och 4.1, där ett starkare samband tycks finnas mellan handel och jämställdhet. Sambandet är dock fortfarande för svagt för att konstatera att handel har inverkan på jämställdhet.

Då resultatet i studien indikerar att öppenhet av handel inte leder till jämställdhet, kan det inte konstateras att kvinnors ställning i förhållande till män med hänsyn till sysselsättningsdeltagande, lön, utbildning och empowerment förbättras genom handelsliberalisering. Resultatet är stabilt för olika mått på jämställdhet och stämmer överens med några av de resultat som presenterades i artiklarna av Gourdon et al. (2008), Korinek, (2005) och Schultz (2006).

Diskussion om vad som kan ligga till grund för uppsatsens resultat kan vara av intresse. En aspekt grundad på det Staveren (2003) nämnde i sin artikel *Monitoring Gender Impacts of Trade*, är att länder bland annat har olika handelsmönster, skillnader på lagar och arbetsmarknadspolitik, olika kvalifikationsnivå bland kvinnor och män och skillnader i synen av könsrollerna i ekonomin.

Då det har visat sig att ingen koppling mellan handel och jämställdhet finns, kan fastställas att utbuds- och efterfrågemodellen, Beckers diskrimineringsteori och H-O-S modellen som menar att löneskillnader mellan män och kvinnor reduceras genom öppenhet av handel, inte stämmer överens med studiens resultat. Åtminstone inte för de länder som inkluderats i studien, vars material för handel och jämställdhetsmått endast omfattar åren 2001, 2010 och 2011. Teorin ur det feministiska perspektivet antyder att öppenhet av handel både kan öka och minska löneskillnader. Begrundat på detta kan sägas att studiens resultat förhållandevis är mer i överrensstämmelse med denna teori än med övriga teorier.

7. Slutsatser

Utifrån tillgängligt material har studiens resultat visat att en koppling mellan handel och de olika jämställdhetsmåten inte går att finna. Eftersom det både finns handelsliberaliserade länder med hög jämställdhet och handelsliberaliserade länder med låg jämställdhet är svaret på frågeställningen att öppenhet av handel inte leder till jämställdhet. Vidare kunde inget samband av länder med kontinuerligt utmärkande resultat hittas i analysen av varje enskilt jämställdhetsmått. Med undantag för analysen av utbildning på grundnivå och utbildning på högstadie- och gymnasienivå som jämställdhetsmått där sambandet mellan handel och jämställdhet var starkare än analysen av övriga jämställdhetsmått. Trots det är sambandet ändå för svagt för att kunna konstatera att existensen av en koppling mellan handel och jämställdhet finns.

Med tanke på det bristande underlaget för löneskillnader och utbildning på de olika nivåerna kunde insamling av data från andra källor ha gjorts för att öka tillförlitligheten i resultatet. Därutöver kunde undersökning av bakomliggande faktorer för resultatet ha gjorts. I syfte att jämföra sambandet mellan handel och jämställdhet mellan olika tidsperioder hade uppsatsen kunnat genomföra analyser för andra årtal. Detta hade varit möjligt om uppsatsen hade sträckt sig över en längre tidsperiod.

De resultat som har presenterats för analysens inkluderade länder under utvalda årtal är inte i överensstämmelse med de neoklassiska teorierna om handelns effekt på jämställdhet. Utifrån de resultat som presenterats i studien bedöms teorin ur ett feministiskt perspektiv bäst förklara relationen mellan öppenhet av handel och jämställdhet.

Slutsatsen är att kvinnors ställning i relation till män vad gäller sysselsättning, lön, utbildning och empowerment generellt sett inte förbättras genom öppenhet av handel. Även om bevisen bedömer ett svagt samband, utelämnas inte att motsatt resultat kan erhållas. På grund av att studiens utvalda mått inte verkar vara kopplade till varandra samt endast är utförda på ett fåtal år, innebär det inte per automatik att handel inte påverkar jämställdhet. Exempelvis länders skillnader i struktur, politik och kultur kan också ha påverkat de olika variablerna.

8. Referenser

- Banga, R. & Bansal, R. (2009), "Impact of trade in services on gender employment in India", MPRA Paper No. 35071, s. 5, 14-15, 17.
- Çagatay, N. (2005) "Gender Inequalities and International Trade: A Theoretical Consideration", Department of Economics, University of Utah, USA, s. 2, 8-10.
- Caliendo, M. et al. (2012) "Marginal Employment, Unemployment Duration and Job Match Quality", Discussion Paper No. 6499, s. 1.
- Devore, J.L. (2012) *Probability and statistics for engineering and the sciences*. Boston, MA: Brooks/Cole, Cengage Learning.
- Gourdon, J. et al. (2008), "Openness, inequality and poverty: Endowment matter", *The Journal och International Trade & Economic Development*, Vol. 17, No. 3, 343-378.
- Heyman, F., et al. (2008), "Competetition, Takeovers and Gender Discrimination", Research Institute of Industrial Economics, Working Paper No. 734, Stockholm, s. 4.
- Human Development Index. (2013) "Gender Inequality Index (GII), <http://hdr.undp.org/en/statistics/gii/> Hämtad 2013-05-13
- Human Development Index. (2013) "Shares in parliament, female-male ratio", <http://hdrstats.undp.org/en/indicators/83506.html> (2013-05-13)
- International Labour Organization. (2013) "Gender pay gap by economic activity" http://www.ilo.org/ilostat/faces/home/statisticaldata/data_by_subject?_adf.ctrl-state=111ct3ifha_249&_afLoop=265042139854229 Hämtad 2013-04-26
- Korinek, J. (2005), "Trade and Gender: Issues and Interactions", OECD Trade Policy Working Paper No.24, s. 10-11, 13.
- Musseli, I. & Zarilli, S. (2012) "Trade Policy and Gender Inequalities: A Country-Based Analysis", United Conference on Trade and Development (UNCTAD), s. 1.
- Pasquali, V. & Aridas, T. (2012), "Countries by income group", *Global Finance*, <http://www.gfmag.com/tools/global-database/economic-data/12066-countries-by-income-group.html#axzz2ROHQ61sb> Hämtad 2013-04-25
- Schultz, T. P. (2006), "Does the liberalization of trade advance gender equality in schooling and helath?", ECONSTOR, Discussion Paper No. 2140, s. 5, 8.

- Statstutor. URL: <http://www.statstutor.ac.uk/> Sökord: Pearson correlation. Hämtad 2013-05-13
- Staveren, V. I. (2003), "Monitoring Gender Impacts of Trade", *The European Journal of Development Research*. Vol 15. No.1. pp.126-145.
- Sundell, A. (2010) URL: <http://spssakuten.wordpress.com/> Sökord: Guide korrelation Hämtad 2013-05-13
- The World Bank. (2004), "The impact of international trade on gender equality", Prem notes, number 86.
- The World Bank. URL:<http://data.worldbank.org/> Sökord: Merchandise trade, Labour participation rate female, Labour participation rate male, Ratio of female to male primary enrollment, Ratio of female to male secondary enrollment, Ratio of female to male tertiary enrollment. Hämtad 2013-04-22
- United Nations Inter-Agency Network on Women and Gender Equality (IANGWE). (2011), "Gender Equality & Trade Policy", Women Watch, Resource Paper, s. 3, 5.
- United Nations Research Institute for Social Development. (2005), "Chapter 3 – Liberalization, labour markets and women's gains: A mixed picture", Gender Equality – Striving for Justice in an Unequal World, UNRISD, Frankrike, s. 35-36, 39.

Bilaga 1

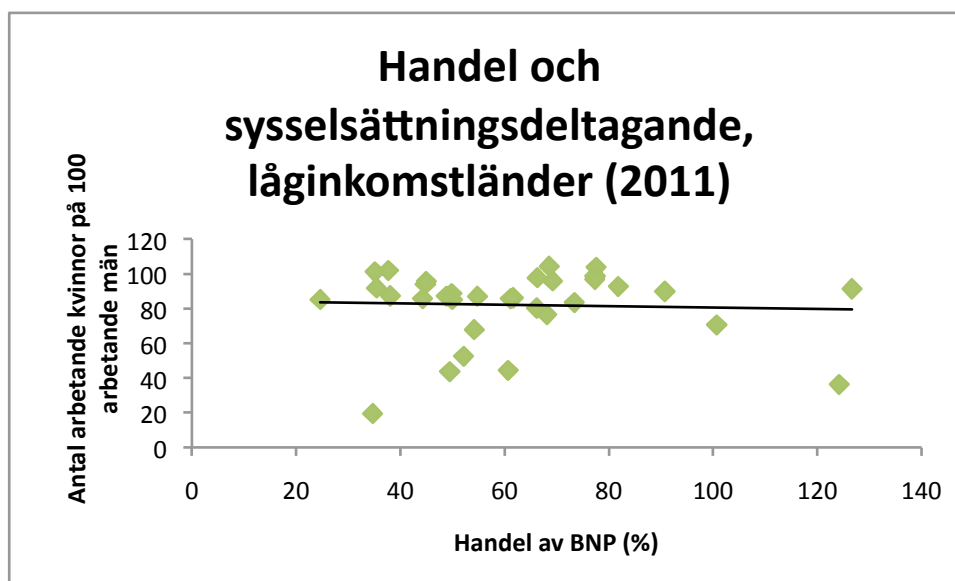

Diagram 1.2: Handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 33 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

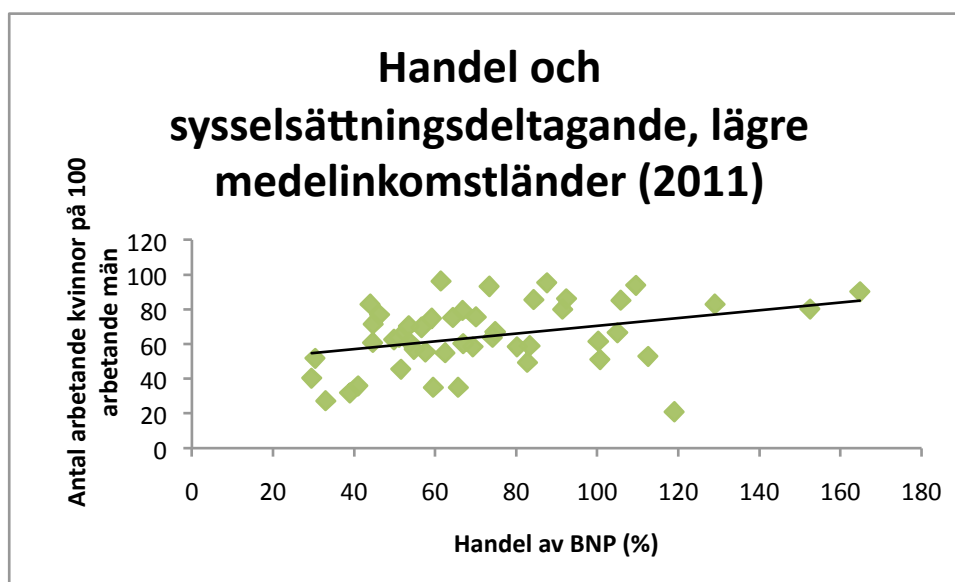

Diagram 1.3: Handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 47 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

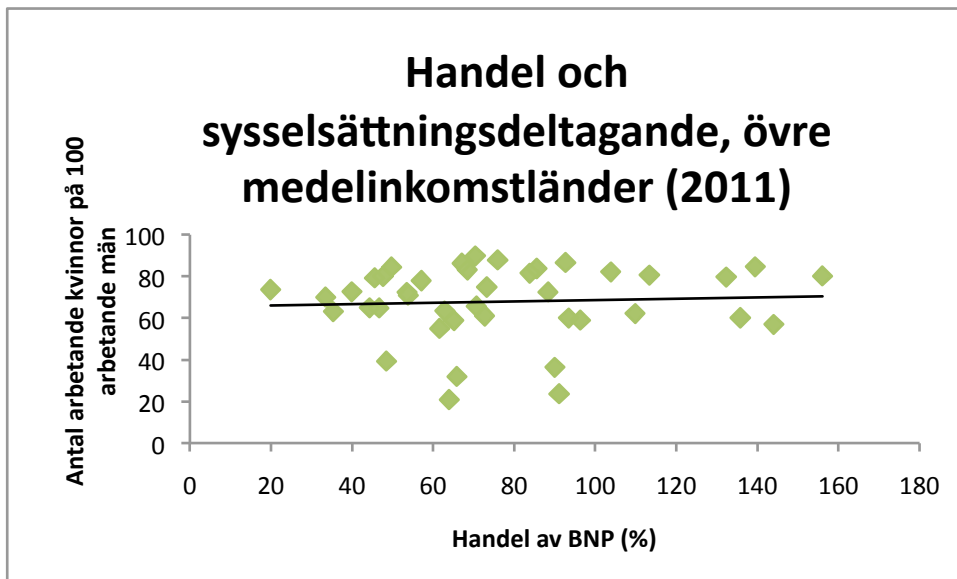

Diagram 1.4: Handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 41 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

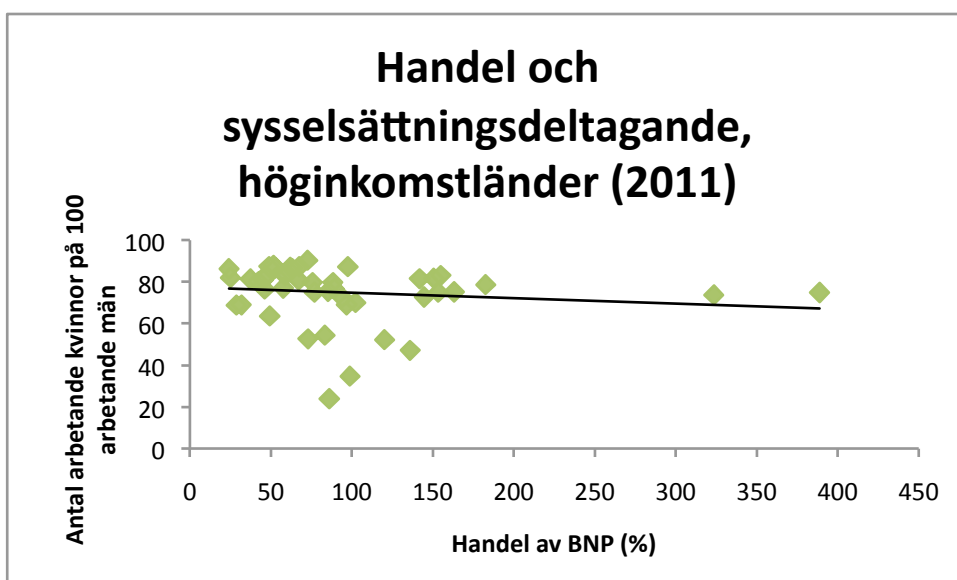

Diagram 1.5: Handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med sysselsättningsdeltagande som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 47 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

Bilaga 2

Inga diagram sammanställdes för grupperna låginkomstländer och lägre medelinkomstländer då varje grupp endast bestod av ett land.

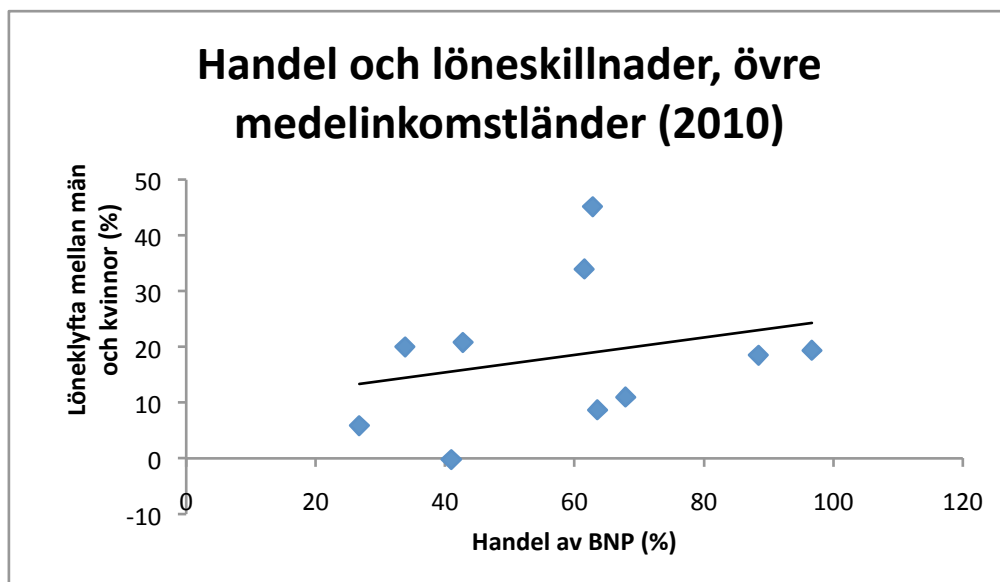

Diagram 2.2: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med löneskillnader som mått på jämställdhet, år 2010. Anmärkning: 10 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken, ILO

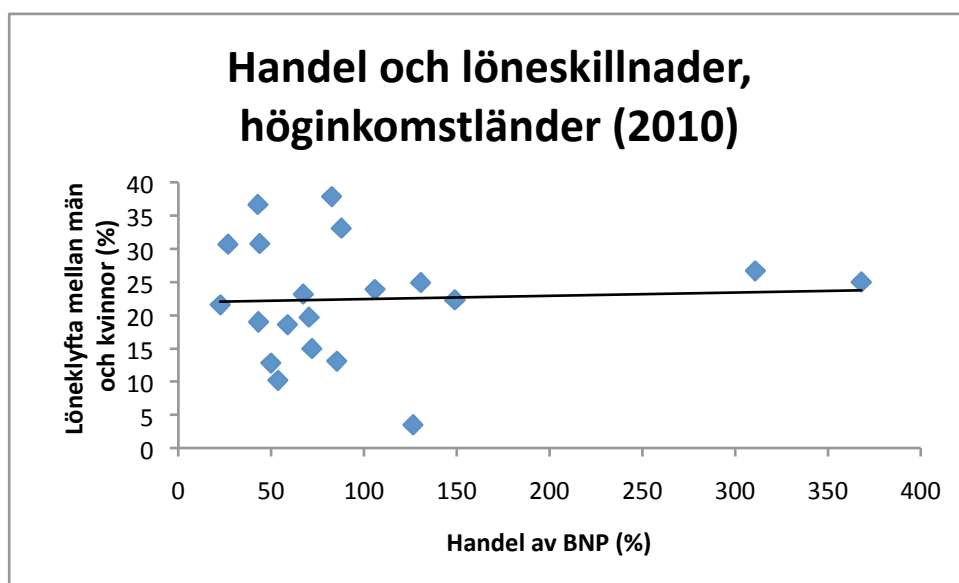

Diagram 2.3: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med löneskillnader som mått på jämställdhet, år 2010. Anmärkning: 20 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken, ILO

Bilaga 3

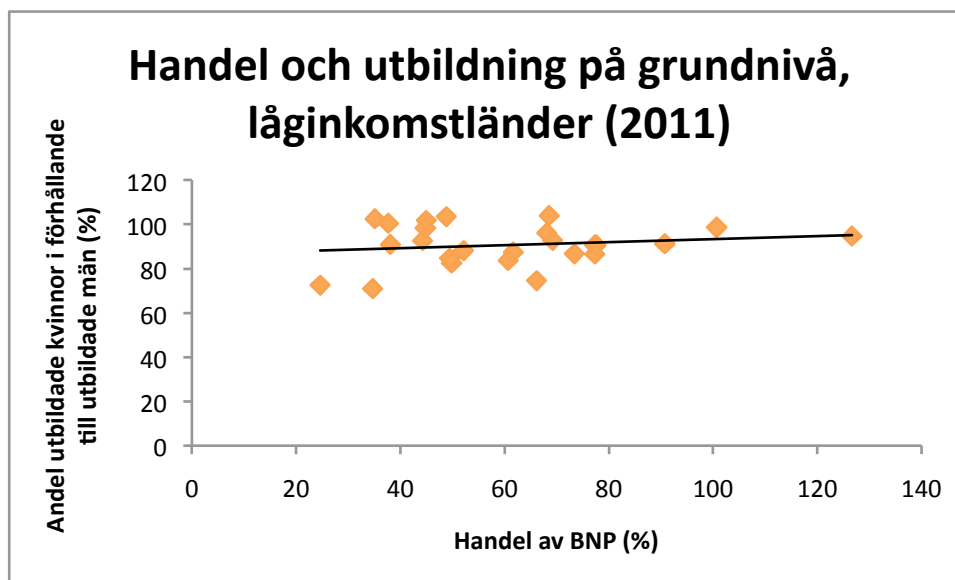

Diagram 3.2: handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 26 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

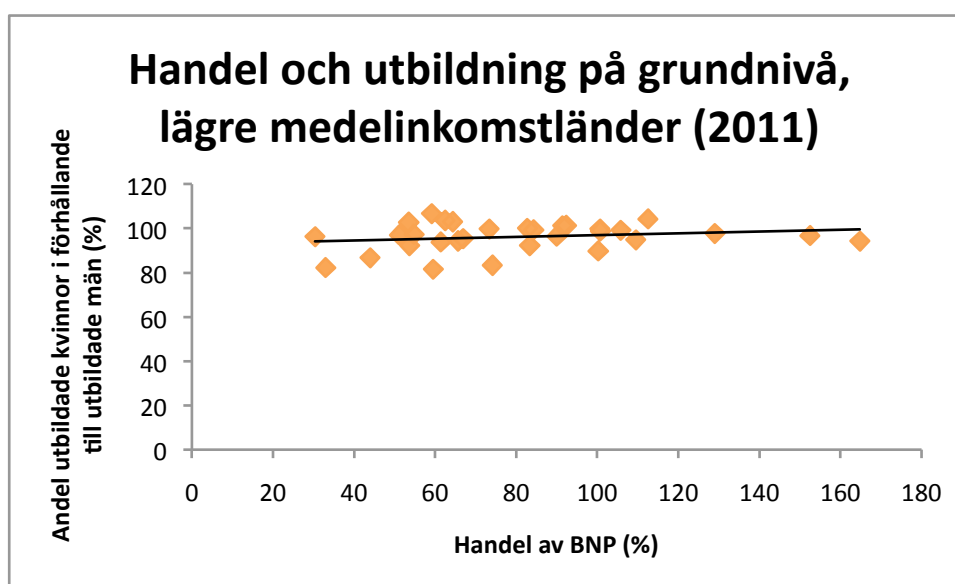

Diagram 3.3: handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 31 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

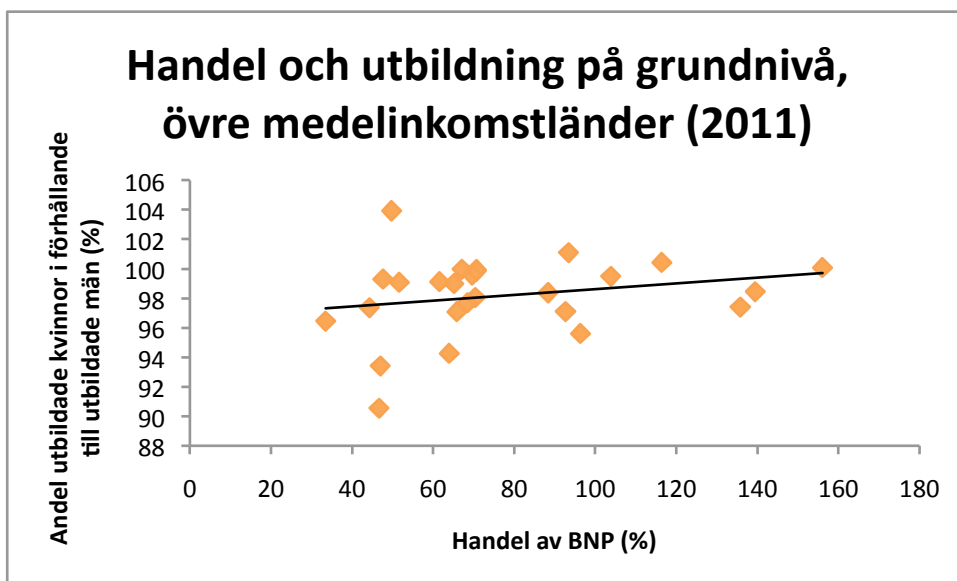

Diagram 3.4: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 26 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

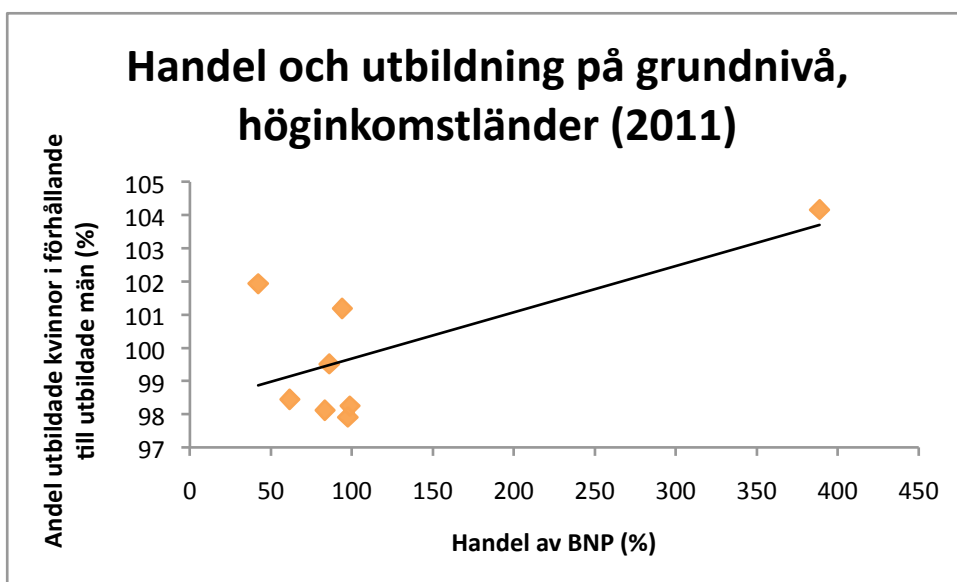

Diagram 3.5: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med utbildning på grundnivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 8 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

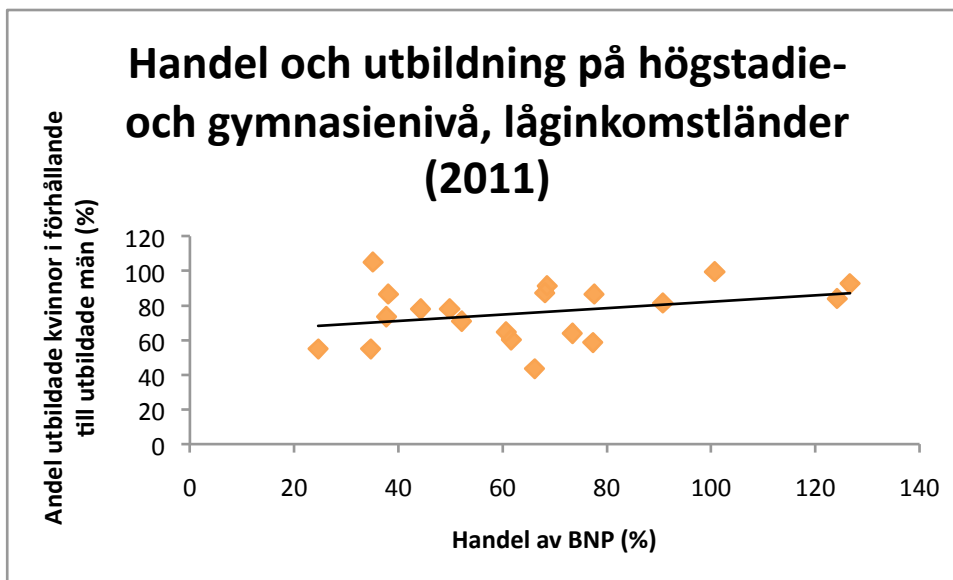

Diagram 4.2: handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 20 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

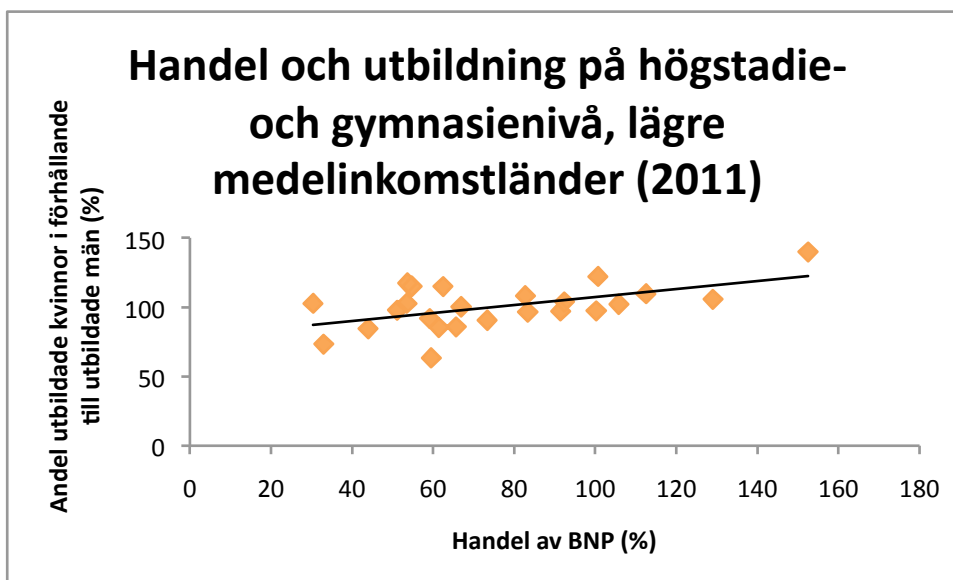

Diagram 4.3: handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 24 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

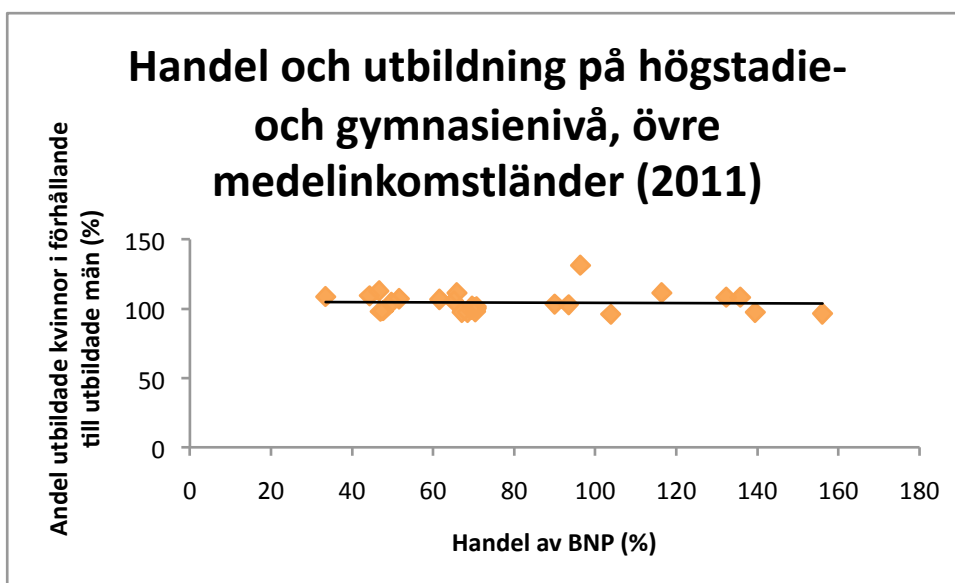

Diagram 4.4: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 26 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

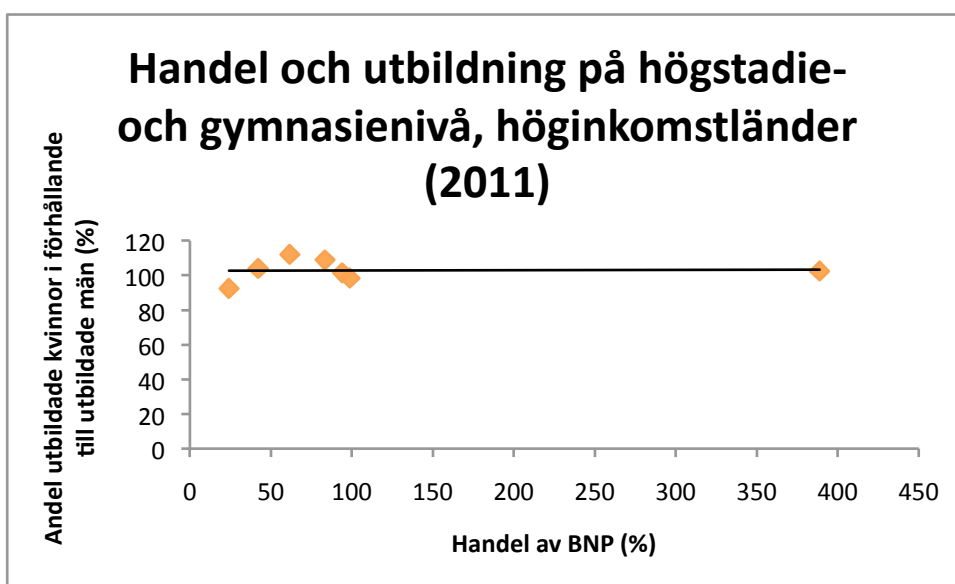

Diagram 4.5: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med högstadie- och gymnasieutbildning som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 7 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

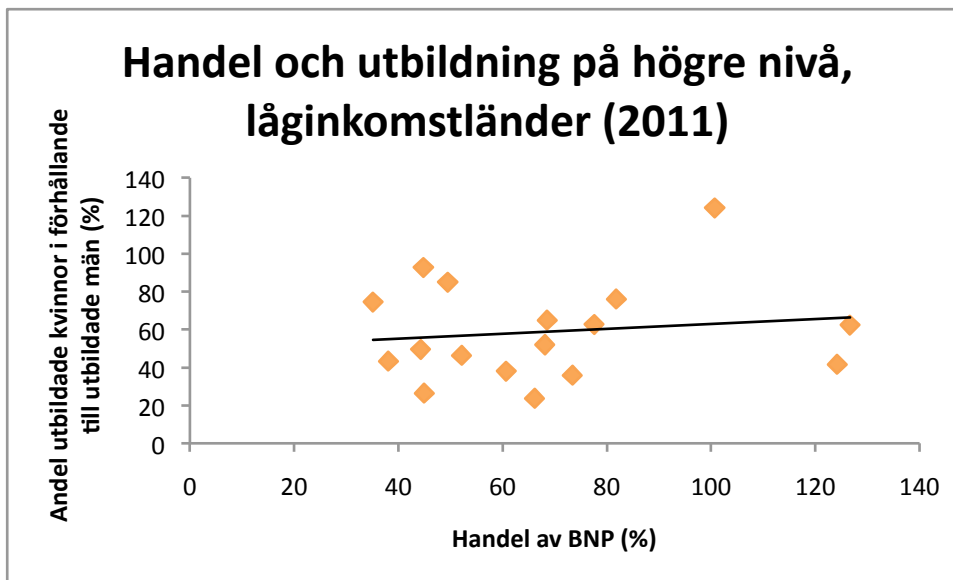

Diagram 5.2: handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 17 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

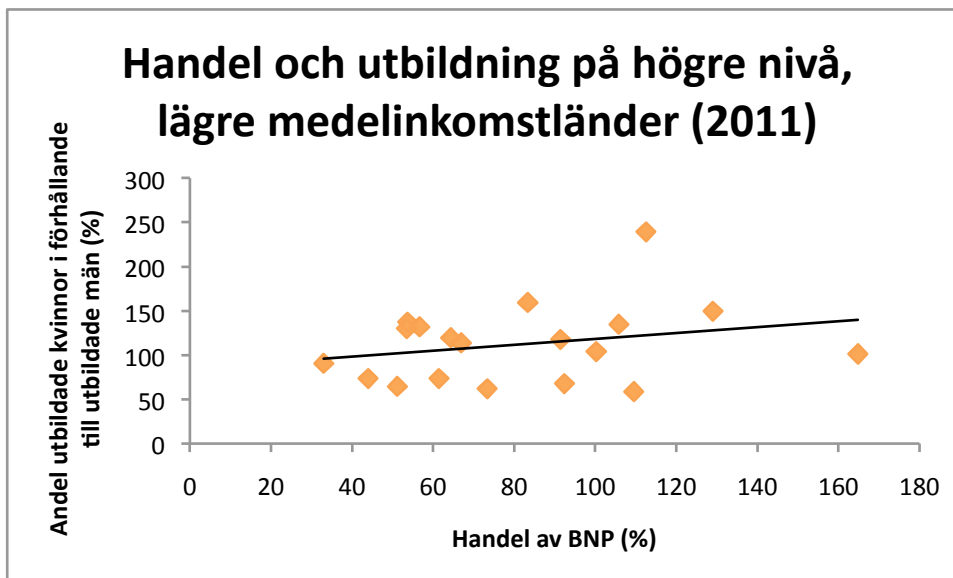

Diagram 5.3: handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 19 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

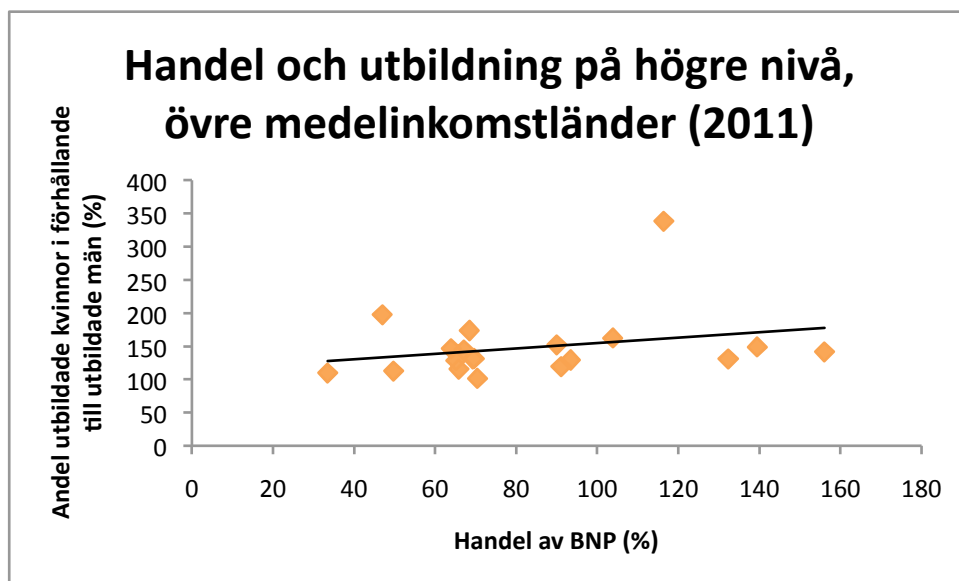

Diagram 5.4: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 19 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

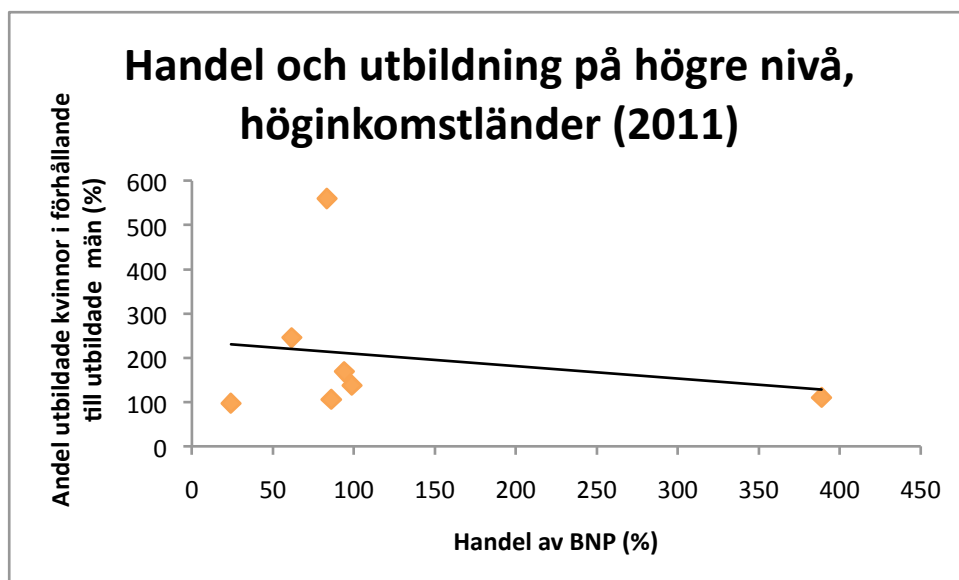

Diagram 5.5: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med utbildning på högre nivå som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 7 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken

Bilaga 4

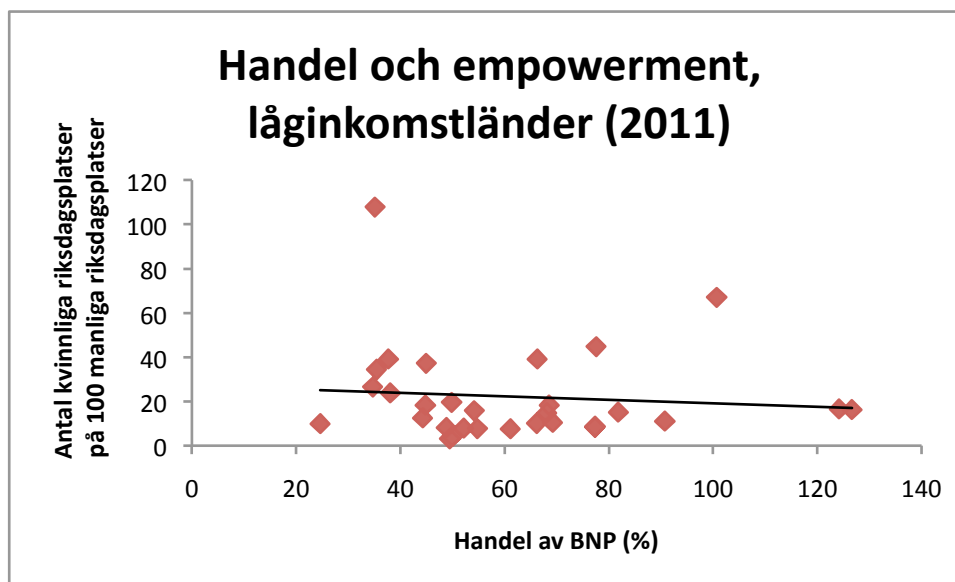

Diagram 6.2: handelns påverkan på jämställdhet i låginkomstländer med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 30 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken, HDI

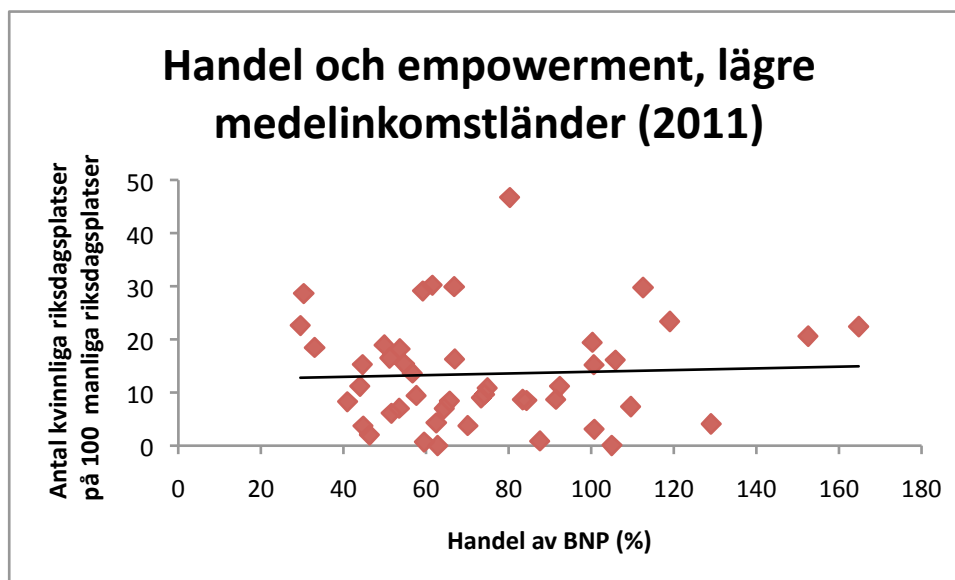

Diagram 6.3: handelns påverkan på jämställdhet i lägre medelinkomstländer med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 46 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken, HDI

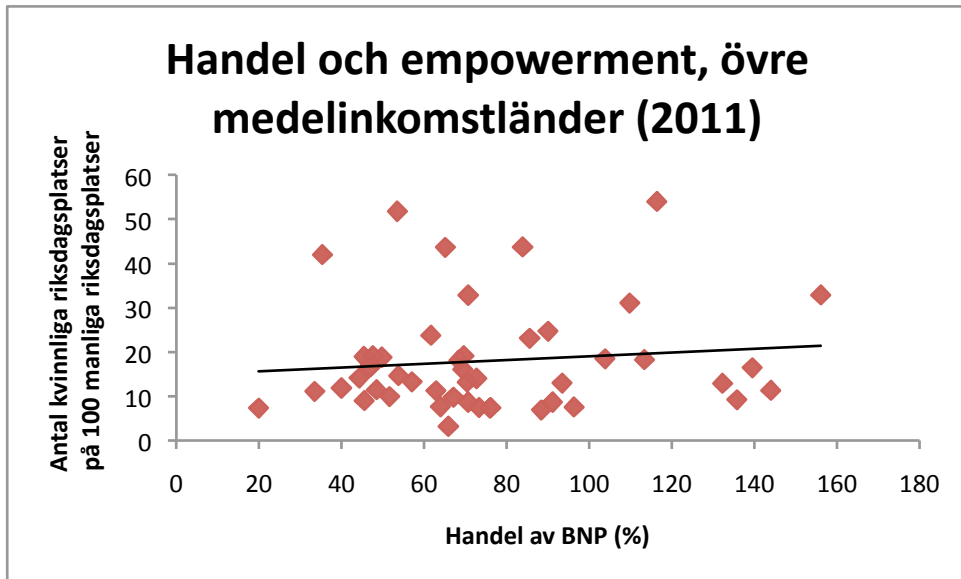

Diagram 6.4: handelns påverkan på jämställdhet i övre medelinkomstländer med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 48 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken, HDI

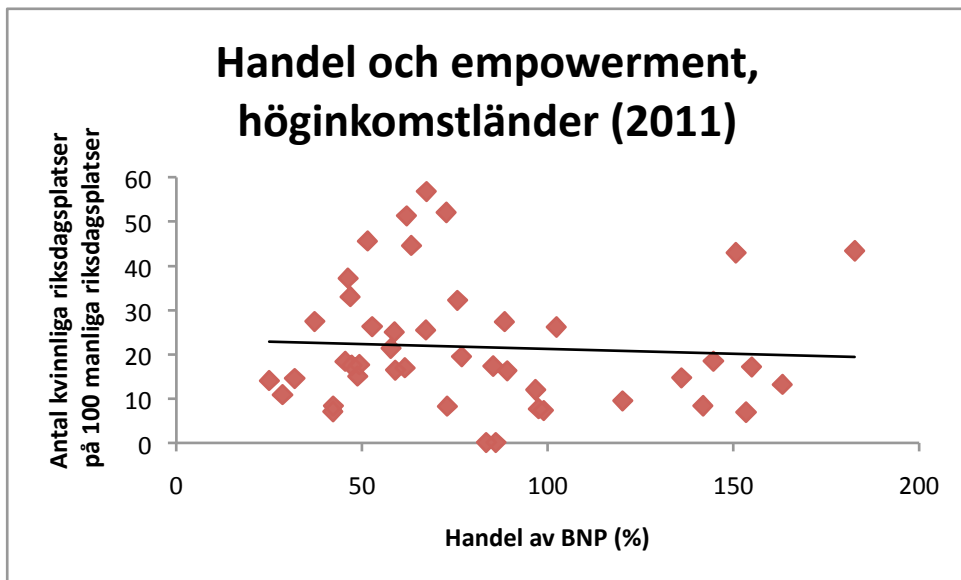

Diagram 6.5: handelns påverkan på jämställdhet i höginkomstländer med empowerment som mått på jämställdhet, år 2011. Anmärkning: 44 länder är representerade i diagrammet. Källa: Världsbanken, HDI

Bilaga 5

Tabell 2: lista på länder i undersökningen för åren 2001, 2010 och 2011 med inkomstindelning.

Låg- inkomstländer	Lägre medel- inkomstländer	Övre medel- inkomstländer	Hög-inkomstländer
Afghanistan	Albanien	Algeriet	Australien
Bangladesh	Armenien	Angola	Bahamas
Benin	Belize	Antigua och Barbuda	Barbados
Burkina Faso	Bhutan	Argentina	Belgien
Burundi	Bolivia	Azerbajdzjan	Brunei Darussalam
Centralafrikanska republiken	Cape Verde	Bosnien och Herzegovina	Cypern
Chad	Egypten	Botswana	Danmark
Comoros	El Salvador	Brasilien	Ekvatorialguinea
Demokratiska Republiken Kongo	Elfenbenskusten	Bulgarien	Estland
Eritrea	Fiji	Chile	Finland
Etiopien	Filippinerna	Colombia	Frankrike
Gambia	Georgien	Costa Rica	Förenade Arabemiraten
Guinea	Ghana	Dominica	Grekland
Guinea-Bissau	Guatemala	Dominikanska republiken	Hong Kong, Kina
Haiti	Guyana	Ecuador	Irland
Kambodja	Honduras	Gabon	Island
Kenya	Indien	Jamaica	Israel
Kirgizistan	Indonesien	Jordan	Italien
Liberia	Irak	Kazakstan	Japan
Madagaskar	Kamerun	Kina	Kanada
Malawi	Kongo	Lettland	Kroatien

Låginkomstländer	Lägre medel- inkomstländer	Övre medel- inkomstländer	Höginkomstländer
Mali	Laos	Libanon	Kuwait
Mauretanien	Lesotho	Litauen	Luxemburg
Nepal	Marshallöarna	Malaysia	Malta
Niger	Mikronesien	Maldiverna	Nederländerna
Rwanda	Moldavien	Mauritius	Norge
Sierra Leone	Mongoliet	Mexiko	Nya Zeeland
Tadzjikistan	Nicaragua	Montenegro	Oman
Tanzania	Nigeria	Namibia	Polen
Togo	Pakistan	Panama	Portugal
Uganda	Papua Nya Guinea	Peru	Qatar
Zimbabwe	Paraguay	Rumänien	Republiken Korea
	Salomonöarna	Ryssland	Saudiarabien
	Samoa	Serbien	Schweiz
	Sao Tome och Principe	Seychelles	Singapore
	Senegal	St. Lucia	Slovakien
		St. Vincent och Grenadinerna	
	Sri Lanka		Slovenien
			Spanien
	Sudan	Suriname	
	Swaziland	Sydafrika	St. Kitts och Nevis
	Timor-Leste	Thailand	Storbritannien
	Tonga	Tunisien	Sverige
	Ukraina	Turkiet	Tjeckien
	Uzbekistan	Turkmenistan	Trinidad och Tobago
	Vanuatu	Uruguay	Tyskland
	Vietnam	Venezuela	Ungern
	Yemen	Vitryssland	USA
	Zambia		Österrike